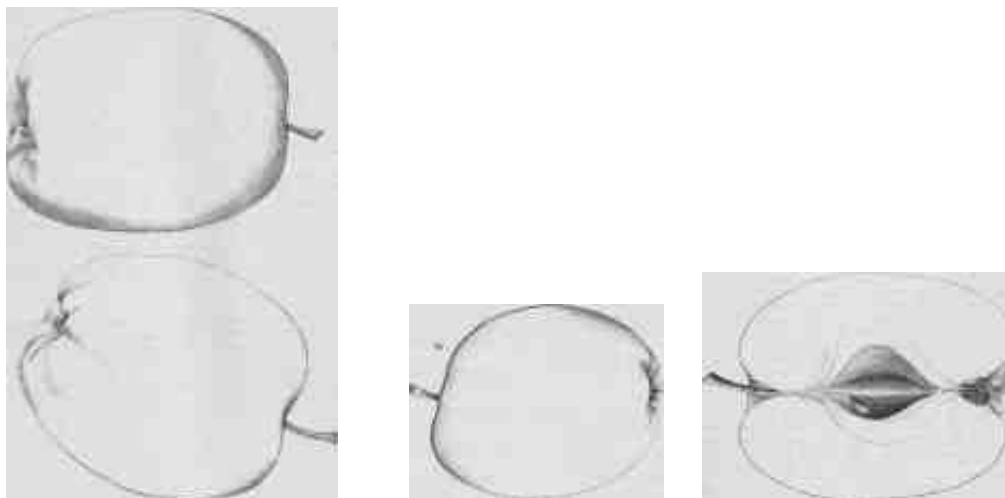

40. Nonnetitte.

Literatur og Synonymer.

1. Melonenapfel oder Flaschapel (C. C. L. Hirschfeld, Handbuch der Fruchtbaumzucht, I, 1788, p. 193).
2. Nonnetitte eller Flaskeæble (Haand - Protocol over Frugttræe-Sorteme som befindes i den Kongelige Frugttræe-Planteskoele ved Odense, 1795).
3. Nonnenapfel (Heinr. Behrens, Beschreibendes Verzeichniss von Obstsorten der Travemünder Baumschulen, 1854, p. 5 og 10).
4. Melonäple (Eneroth, Handbok i svensk pomologi, 1866, II, p. 88).
5. Melon (André Leroy, Dictionnaire de pomologie, 1873, Nr. 270).
6. Der rothgestreifte Schlotterapfel (Sickler, der deutsche Obstgärtner, XXI, 1804, p. 223).
7. Prinzen-Apfel, Oberdieck (Ed. Lucas, Illustriertes Handbuch der Obstkunde, Nr. 13).
8. Prinz (Downing, The fruits and fruit-trees of America, 1886, p. 315)
9. Nonnetity (Bentzien, Håndbog for Fmgtrædyrkere, 1861, p. 185).

Historie. — Det vilde være meget interessant, hvis det kunde oplyses, hvorfra dette her i Norden så udbredte og afholdte Æble stammer; det var allerede i forrige Århundrede meget dyrket her i Danmark, og har den Gang foruden i Danmark havt sin største Udbredelse i Holsten og i Egnen om Lübeck og Hamborg; det hører også til de såkaldte Hirschfeldske Sorter, Sorter, som første Gang ere beskrevne af Hirschfeld*) og som have deres Oprindelse her. Navnet »Melonæble« synes efter Hirschfeld at være fremkommet ved, at det i Form og Lugt ligner en Melon. »Nonnetitte« er den plattyske Form af en Benævnelse, som ofte bruges af Landalmuen: »Nonnepatter« (eller »Jomfrupatter«), og »Nonnetitty« er vistnok fremkommen for at borttage det anstødelige i dette Navn. Benævnelsen »Flaskeæble«, som også er almindelig mange Steder her i Landet, er urigtig, da den tilkommer et ganske andet Æble (se dansk Havetidende 1863, Nr. 48, Side 192). — I Sverige synes dette Æble, efter Eneroth, også at have været dyrket længe, da der findes meget gamle Træer af det. Navnet Melonäple er dér adopteret, dog kaldes det i Sydsverige ofte Citronäple og i Gotland og Blekinge Klockäple. — I Mellemtyskland er det i Midten af dette Århundrede især bleven udbredt, skjønt det dér kun betragtes som en Høstfrugt og næppe har så stor Værdi som her i Norden. I Hannover fandt Oberdieck det dyrket under Navn af Prinzenapfel, og dette Navn have de tyske Pomologer adopteret; forøvrigt findes det på forskjellige Steder i Tyskland under mange Stednavne, som Haberapfel, Trompeterapfel, Ananasapfel, Schlotterapfel, Fränkischer Nonnenapfel, Bunter Langhans m. fl. — Rothe Nonnentütte (i Holland vistnok Nonnetjes) er et lille Æble af Størrelse som en middelstor Pigeon, der er meget forskjelligt fra vor Nonnetitte.

Beskrivelse af Træet. — Det er meget hårdført, har en middelkraftig og sund Væxt og danner senere en temmelig høj, rund Krone med lidt udbredte, ikke tætsiddende Grene. — Sommerskud: ikke meget talrige, lange, middeltykkede, temmelig oprette, undertiden lidt drejede, lidt knæede, ikke meget uldede, olivenbrunlige og rødbrune, med spredtsiddende Lenticeller. — Bladknopper: temmelig brede, spidse, dunede, tilliggende. — Blade: på Sommerskuddene middelstore, ægrunde eller ovale med tilføjet Spids, Overfladen glinsende mørkegrøn, Undersiden lidt uldet, med temmelig rundtakket Rand. — Frugtknopper: temmelig Store, uldede. — Blomster: middelstore, sildige, Kronbladene udvendig rosenrøde, indvendig hvide, brede, tynde.

Frugtbarhed: temmelig tidlig, næsten årlig, sjældent meget rig.

Kultur. — Her i Landet dyrkes dette Træ oftest som halvstammet eller som lavstammet Krontræ forædlet på Vildstamme, og denne Måde at dyrke det på er den heldigste. Det er ikke kræsent med Hensyn til Jordbund, når denne blot er nogenledes god; lerblandet Jord er at foretrække. Det må have nogen Beskyttelse imod Vinden, da Frugterne let blæses ned. På Doucin gror det ret godt og bærer temmelig tidlig; men i gode Lokalteter bliver det på Dværgtræer meget tidligere modent og får mindre Aroma.

Beskrivelse af Frugten. — Størrelse: stor; i bedste Udvikling 89 mm. høj og 70 mm. bred; mindre Frugter 71 mm. høje og 60 mm. brede. — Form: valseformet, undertiden langt ægformet; den lidet fremtrædende Bug sidder på Midten, og derfra er den ligelig afrundet til begge Ender. Tværnsnit temmelig rundt. — Frugtstilk: c. 20 mm. lang, træagtig, tynd, rødligbrun, tildels nøgen, indledet i en moderat dyb og bred, jævn og med tynd lysebrun Rust lidt besprængt Stilkgrube. — Bæger: lukket eller tildels lukket, oftest grønt, lidt uldet; Bladene temmelig lange, ulige brede, forneden ofte adskilte, mdadbøjede, oprette, anbragte i en temmelig dyb, mere eller mindre snæver Nedsænkning, omgivet af mindre Folder, samt Ribber, der efter at have passeret Bægergrubens Rand aflades eller tabe sig ned imod Stilkgruben. Bægerhulen kegleformet. Støvtrådene under midtstillede. — Hud: glat, mat glinsende, fra Træet gulligrøn eller grønliggul, senere lysegul; Solsiden og ofte største Delen af Frugten er tæt punkteret, spættet og marmorert med lyskarminrødt, hvori findes mørkerøde, ofte afbrudte Striber; også på Skyggesiden er den ofte lidt punkteret og marmorert med rødt. Brune Hudpunkter ere lidet iøjefaldende. — Kjød: lyst gullighvidt, tæt, temmelig fint, næsten tilstrækkelig saftigt, sødt, behagelig vinagtigt og hos smukke Frugter med en fin Ananas-Aroma. — Kjernehus: æg-lancetformet, Kamrene spidse både imod Stilk og imod Bæger, helt åbne, hver med én, sjældnere to ægrunde, langt tilspidsede, brune Kjærner; undertiden mangle de ganske, eller de ere ufuldkomment udviklede. Axehulen bred.

Modenhed. — Må ikke plukkes for tidlig; fra store Træer i første Halvdel af Oktober, fra Dværgtræer i September. Den bliver tjenlig til at nydes i December eller i Januar og haves til Brug Vintermånedeme igennem. På Lageret skrumper den oftest lidt, uden at dette dog har Indflydelse på dens Godhed. I sydligere Lande må den uden Tvivl betragtes som et Høstæble, og det samme bliver her Tilfældet, når vi dyrke den som Dværgtræ i gode Lokalteter.

Kvalitet og Brug: meget god Bordfrugt og en til alt Brug i Kjøkkenet meget afholdt og fortrinlig Frugt. Når den bliver overmoden, taber den i Smag og bliver tør.

Dette Æble hører fremdeles til vore bedste Frugter; det er holdbart, afholdt overalt, godt bekjendt i Udlandet og derfor altid salgbart; dernæst er Træet hårdført, bærer jævnt godt og lader ikke længe vente på Frugt.

*) Hirachfeld var 1770—92 Professor i Filosofi og de skjønne Videnskaber ved Kiels Universitet og i sin Tid den danske Regerings Konsulent ved Anlægget af Frugttræplanteskoler i Holsten og Danmark.

